

KA2- Cooperation for Innovation and the Exchange of Good Practices Strategic Partnerships for school education. Managing the refugee and migrant flows through the development of educational and vocational frames for children and adults.

XENIOS ZEUS: eXpanding Educational traiNing activitiES fOr refugeeS in Zones of appEndship Utilising educational Structures.

Επιμορφωτικό Πρόγραμμα από το Αρχείο Χαρτογραφικής Κληρονομιάς

«Η χρήση των χαρτών και του χαρτογραφικού υλικού στην εκτός σχολείου εκπαιδευτική διαδικασία για παιδιά και/ή ενήλικες πρόσφυγες»

Πρόταση από το Αρχείο Χαρτογραφικής Κληρονομιάς (Α.Χα.Κ.) για παιχνίδια γνωριμίας, χαρτογραφικές δραστηριότητες και άλλες χρήσεις των χαρτών, σε μαθήματα άτυπης εκπαίδευσης για παιδιά ή/και ενήλικες πρόσφυγες.

Το υλικό αυτό δίνεται στο πλαίσιο της συνεργασίας του Α.Χα.Κ. με την Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης Κεντρικής Μακεδονίας για το Ευρωπαϊκό Προγράμμα Erasmus+ KA2 "Συνεργασία για την καινοτομία και την ανταλλαγή καλών πρακτικών 'Managing the refugee and migrant flows through the development of educational and vocational frames for children and adults' - XENIOS ZEUS". Οι οδηγίες αυτές συμπληρώνουν το επιμορφωτικό πρόγραμμα «Η χρήση των χαρτών και του χαρτογραφικού υλικού στην εκτός σχολείου εκπαιδευτική διαδικασία για παιδιά και/ή ενήλικες πρόσφυγες» που προσέφερε το Α.Χα.Κ.

Παράκληση: Κρατήστε τις εργασίες των παιδιών ή βγάλτε φωτογραφίες από όσα ετοίμασαν (ειδικά στις χαρτογραφικές δραστηριότητες Νο2, Νο3 και Νο4). Είναι **πολύ σημαντικό** για την επιτυχία του προγράμματος, τη διάχυση, την αξιολόγηση και την τεκμηρίωσή του, να υπάρξει υλικό από την εφαρμογή στην πράξη και να σταλεί στο ΑΧΑΚ (info@maplibrary.gr). Έχετε υπόψη ότι το Αρχείο Χαρτογραφικής Κληρονομιάς προσφέρεται να σκανάρει τις εργασίες και να σας τις επιστρέψει. Όσες εργασίες συγκεντρωθούν, καθώς και οι επώνυμες παρατηρήσεις σας, θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν για την παρουσίαση του προγράμματος αλλά κυρίως για την ευαισθητοποίηση του κοινού.

Σας ευχαριστούμε για το ενδιαφέρον και ελπίζουμε στη συνεργασία σας!

Το υλικό αυτό παραχωρείται για χρήση αυστηρά μη κερδοσκοπική και είναι υποχρεωτική η αναφορά προέλευσης: Copyright Αρχείο Χαρτογραφικής Κληρονομιάς, 2017.

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΝΟ 1

για παιδιά ή/και ενήλικες πρόσφυγες:

«Παιχνίδι γνωριμίας»

Οδηγίες

1. Δείχνουμε έναν χάρτη, στον οποίο φαίνονται η χώρα μας και οι χώρες προέλευσης των μαθητών και σημειώνουμε την τοποθεσία στην οποία βρισκόμαστε.
2. Συστηνόμαστε και ζητούμε από τους μαθητές να συστηθούν (όνομα, ηλικία κλπ) και να σημειώσουν στον χάρτη τον τόπο καταγωγής τους.
3. Η δραστηριότητα μπορεί να συνεχιστεί με άλλα ερωτήματα (με άλλο χρώμα το καθένα), όπως να σημειώσει ο καθένας τον αγαπημένο του τόπο ή έναν τόπο στον οποίο θα ήθελε να βρίσκεται κλπ.

Σημείωση: Σημειώνουμε στον χάρτη με μαρκαδόρο, με πινέζες κá. Η άσκηση μπορεί να γίνει και ηλεκτρονικά σε μεγαλύτερες ηλικίες, εφόσον υπάρχει διαθέσιμος εξοπλισμός.

Σκοπός της δραστηριότητας είναι να δειχθεί ο χώρος ως βάση αναφοράς της ανθρώπινης ύπαρξης, διότι μέσα από τα βιώματα, τις εμπειρίες και τα συναισθήματά του, ο άνθρωπος δένεται με τους τόπους, απωθείται ή ελκύεται από αυτούς και εξελίσσεται.

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΝΟ 2

για παιδιά ή/και ενήλικες πρόσφυγες:

«Ζωγραφίζω έναν χάρτη του κόσμου»

Οδηγίες

1. Δίνουμε λευκές σελίδες και χρώματα και ζητούμε από τους μαθητές να ζωγραφίσουν έναν χάρτη του κόσμου όπως τον έχουν στο μυαλό τους. Επισημαίνουμε ότι θέλουμε μια ελεύθερη ζωγραφιά και δε χρειάζεται ακρίβεια στα σχήματα. Ζητούμε να σημειώσουν όσες χώρες, πόλεις και τοποθεσίες επιθυμούν.

Σημείωση: Μπορούμε να δώσουμε ιδέες για συμβολική αναπαράσταση της γης (πχ κύκλος) ώστε να μην αναλωθούν στην προσπάθεια σχεδίασης του χάρτη και των ακτογραμμών με λεπτομέρειες.

2. Στη συνέχεια ή εναλλακτικά μπορούμε να δώσουμε ένα θέμα πχ. «Ο κόσμος και εγώ» όπου θα σημειώσουν τη χώρα καταγωγής τους, τη χώρα στην οποία θέλουν να ζήσουν, τις χώρες που θέλουν να επισκεφτούν, τις χώρες που αγαπούν, τις χώρες που δεν τους αρέσουν κλπ.

Σημείωση: Σε αυτή την περίπτωση είναι ευκολότερο να τυπώσουμε και να δώσουμε έναν λευκό χάρτη (με τα ονόματα των χωρών για προσανατολισμό) ώστε να αφιερώσουν τον χρόνο τους στην πληροφορία που θέλουν να μεταδώσουν και όχι στη σχεδίαση.

3. Από τους μεγαλύτερους μαθητές μπορούμε να ζητήσουμε να χρησιμοποιήσουν διαφορετικά χρώματα ή σύμβολα για κάθε θέμα που βάζουν στη ζωγραφιά τους πχ. με μπλε σημειώνω την χώρα μου και με κόκκινο την χώρα στην οποία θέλω να ζήσω κοκ. Σε αυτή την περίπτωση ζητούμε να φτιάξουν και ένα μικρό υπόμνημα στο οποίο να εξηγούν τι σημαίνουν τα χρώματα ή τα σύμβολα που διάλεξαν.

Σκοπός της άσκησης είναι να δούμε την γενική αντίληψη των μαθητών για τον κόσμο (vo1). Επίσης από τις επιλογές τους και τα όσα διάλεξαν να τοποθετήσουν στον παγκόσμιο χάρτη φαίνεται τι είναι σημαντικό γι'αυτούς, ποιες είναι οι επιθυμίες, τα συναισθήματα και οι προσδοκίες τους.

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΝΟ 3

για παιδιά ή/και ενήλικες πρόσφυγες:

«Φτιάχνω έναν χάρτη με τη διαδρομή μου»

Οδηγίες

1. Δίνουμε έναν χάρτη της ευρύτερης περοχής (πχ. της Μέσης Ανατολής και της Ευρώπης) και ζητούμε από τους μαθητές (παιδιά και ενήλικες) να σχεδιάσουν το ταξίδι που έκαναν μέχρι να φτάσουν στη χώρα μας, χρησιμοποιώντας γραμμές, σύμβολα, λέξεις, χρώματα κλπ. Στη συνέχεια προτείνουμε να προσθέσουν δικά τους σχόλια (μια μικρή ιστορία, ένα περιστατικό, κάτι που τους έκανε εντύπωση) στους διάφορους τόπους.

Σημείωση: Είναι καλό ο χάρτης που θα δώσουμε να έχει για ευκολία τα ονόματα των χωρών. Αν δεν τα έχει καλό είναι να έχουμε και έναν κανονικό χάρτη της περιοχής για να τον συμβουλευτείται όποιος θέλει.

Το ίδιο παιχνίδι, αν δεν υπάρχει διαθέσιμη εκτύπωση χάρτη, μπορεί να γίνει σαν ελεύθερη ζωγραφιά βλέποντας, αν χρειάζεται, έναν χάρτη της ευρύτερης περιοχής.

Σκοπός μας είναι να ενθαρρύνουμε τους μαθητές να εκφράσουν συναισθημάτα σε σχέση με τις χώρες προέλευσης, διέλευσης και άφιξης, τους λόγους που τους ώθησαν να μετακινηθούν, τις δυσκολίες του ταξιδιού, τυχόν ευχάριστες στιγμές, ανθρώπους που γνώρισαν καθώς και τις προσδοκίες τους για το μέλλον.

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΝΟ 4

για παιδιά ή/και ενήλικες πρόσφυγες:

«Χώρες και στερεότυπα»

Οδηγίες

1. Δίνουμε έναν χάρτη πχ. της Ευρώπης ή Ευρώπης και Μέσης Ανατολής και ζητούμε από τους μαθητές χρησιμοποιώντας μία λέξη ή ζωγραφιά, να σημειώσουν σε κάθε χώρα το **πρώτο πράγμα** που τους έρχεται στο μυαλό (πχ συναίσθημα, φαγητό, αξιοθέατο, προσωπικότητα, φίλος, είδηση, βιβλίο, ταινία, μουσική, ήρωας, αθλητικό γεγονός κλπ).
2. Παράλληλα, αν το επιθυμούν, τους ενθαρρύνουμε να μας πουν ιστορίες για τις χώρες αυτές και για ό,τι επέλεξαν να σημειώσουν.
3. Είναι καλό ο χάρτης που θα επιλέξουμε να αναφέρει τα ονόματα των χωρών για να μην αποσπαστεί η προσοχή τους στην προσπάθεια αναγνώρισής τους ή να υπάρχει διαθέσιμος ένας πλήρης χάρτης για να ανατρέχει σε αυτόν όποιος θέλει.

Σημείωση: Η δραστηριότητα αυτή απευθύνεται περισσότερο σε ενήλικες και μεγάλα παιδιά.

Σκοπός: να ενθαρρύνουμε τους μαθητές να εκφράσουν συναισθημάτα σε σχέση με τη χώρα προέλευσης, τις χώρες προορισμού, τα στερεότυπα, τις αντιλήψεις και τις προσδοκίες τους.

Σημαντικό!!!

Παρακαλούμε κρατήστε τις εργασίες των παιδιών ή βγάλτε φωτογραφίες από όσα ετοίμασαν (ειδικά στις χαρτογραφικές δραστηριότητες Νο2, Νο3 και Νο4).

Έχετε υπόψη ότι το Αρχείο Χαρτογραφικής Κληρονομιάς προσφέρεται να σκανάρει τις εργασίες και να σας τις επιστρέψει.

Είναι πολύ σημαντικό για την επιτυχία του προγράμματος, τη διάχυση, την αξιολόγηση και την τεκμηρίωσή του, να υπάρξει υλικό από την εφαρμογή στην πράξη και να σταλεί στο ΑΧαΚ (info@maplibrary.gr).

Όσες εργασίες συγκεντρωθούν, καθώς και οι επώνυμες παρατηρήσεις σας, μπορούν να αξιοποιηθούν για την παρουσίαση του προγράμματος αλλά κυρίως για την ευαισθητοποίηση του κοινού!

Σας ευχαριστούμε για το ενδιαφέρον και ελπίζουμε στη συνεργασία σας!

Στη συνέχεια δίνονται συνοπτικά ιδέες και οδηγίες για τη χρήση του χάρτη ως εργαλείο στην εκπαιδευτική διαδικασία για τη διδασκαλία ποικιλίας μαθημάτων.

Υπενθυμίζουμε πως ο χάρτης μπορεί να συμβάλλει στην εύκολη κατανόηση, την αφομοίωση και την εδραίωση της γνώσης με ευχάριστο τρόπο.

Ένας χάρτης μπορεί να «επενδύσει» όλα τα θέματα που διδάσκονται, αρκεί να βρούμε τη γεωγραφική τους αναφορά, που σίγουρα υπάρχει, καθώς κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα γίνεται υποχρεωτικά στον χώρο.

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΝΟ 5

για παιδιά ή/και ενήλικες πρόσφυγες:

«Ο χάρτης της γειτονιάς μου»

Οδηγίες

- Βρίσκουμε ένα χάρτη της περιοχής και σημειώνουμε μαζί με τους μαθητές σημεία ενδιαφέροντος.

Σημείωση: Η άσκηση αυτή μπορεί να γίνει με ένα χάρτινο χάρτη ή ψηφιακά (ανάλογα με τα μέσα που διατίθενται και την ηλικία των μαθητών). Μπορούν όλοι να βοηθήσουν στις ιδέες για το τι πρέπει ένας τέτοιος χάρτης να περιέχει, καθώς και στην εύρεση των πληροφοριών.

Σκοπός της δραστηριότητας αυτής είναι να γνωρίσουν οι μαθητές το Κέντρο Φιλοξενίας, τη γειτονιά, την περιοχή ή την πόλη που μένουν, να κινηθούν πιο εύκολα, αλλά και να εξοικειωθούν με τη χρήση του χάρτη.

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΝΟ 6

για παιδιά ή/και ενήλικες πρόσφυγες:

«Με ένα χάρτη προσεγγίζω συνήθειες κι ανθρώπους»

Οδηγίες

- Χρησιμοποιούμε γεωφυσικούς, πολιτικούς και θεματικούς χάρτες της χώρας (Ελλάδα) ή της ηπείρου (Ευρώπη) από σχολικούς άτλαντες, το διαδίκτυο ή άλλες πηγές. Με τη βοήθειά τους εστιάζουμε σε διάφορα θέματα (γεωγραφία, κλίμα, γλώσσες, πολιτισμός, αθλητισμός, κουλτούρα, συνήθειες κλπ).

Σκοπός της χρήσης των χαρτών είναι να γνωρίσουν οι μαθητές τη χώρα ή την ήπειρο στην οποία βρίσκονται τώρα, να εξοικειωθούν με την εικόνα, την γεωγραφία, τον τρόπο ζωής, τις συνήθειες, την καθημερινότητα κλπ.

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΝΟ 7

για παιδιά ή/και ενήλικες πρόσφυγες:

«Ψηφιακός χάρτης “διασύνδεσης” με τόπους και ανθρώπους»

Οδηγίες

- Αν υπάρχει υπολογιστής ή ταμπλέτα μπορεί να φτιαχτεί με ελεύθερα χαρτογραφικά εργαλεία στο διαδίκτυο (πχ google maps) ένας ηλεκτρονικός χάρτης. Το θέμα και οι πληροφορίες που θα περιέχει ο χάρτης επιλέγονται από τον εκπαιδευτικό σε συνεργασία με τους μαθητές.

Σημείωση: Για επιπλέον οδηγίες δείτε και το pdf αρχείο-υπόμνηση της παρουσίασης του επιμορφωτικού σεμιναρίου. Ο χάρτης αυτός μπορεί να είναι ένας χάρτης της γειτονιάς (βλέπε Χαρτ. Δραστ. 5) στον οποίο θα ανατρέχουν στην καθημερινότητά τους (πχ από το κινητό τηλέφωνο). Μπορεί επίσης να είναι ένας χάρτης «γνωριμίας» στον οποίο θα αναφέρονται στοιχεία επικοινωνίας για όλους, καθώς και όποια άλλη πληροφορία επιθυμούν να μοιραστούν (βλέπε Χαρτ. Δραστ. 3). Ο χάρτης αυτός μπορεί να αποτελέσει «τόπο» διασύνδεσης και επικοινωνίας των μαθητών, ακόμα και όταν αυτοί δε θα είναι πια μαζί.

Καλή Επιτυχία! 😊

Είμαστε στη διάθεσή σας για ερωτήσεις, πληροφορίες και υποστήριξη!

Στοιχεία επικοινωνίας: Αρχείο Χαρτογραφικής Κληρονομιάς,

τηλ. 2310-243120, fax 2310243121, www.maplibrary.gr

FB: www.facebook.com/maplibrary

info@maplibrary.gr

Maps in Xenios Zeus Erasmus+ KA2 Project:

<https://www.facebook.com/groups/MapsXeniosZeus/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ:

Οδηγίες και φύλλα εργασίας για χαρτογραφικά παιχνίδια για παιδιά νηπιαγωγείου και δημοτικού.

Το υλικό που ακολουθεί προετοιμάστηκε από το Αρχείο Χαρτογραφικής Κληρονομιάς για τα εκπαιδευτικά του προγράμματα και παραχωρείται για χρήση αυστηρά μη κερδοσκοπική. Είναι υποχρεωτική η αναφορά προέλευσης. Απαγορεύεται η ανατύπωση και αναδημοσίευση μέρους ή ολόκληρου του κειμένου χωρίς έγγραφη άδεια του Αρχείου Χαρτογραφικής Κληρονομιάς.

Το υλικό αυτό δίνεται συμπληρωματικά, ως επιπλέον υποστηρικτικό υλικό στους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στην επιμόρφωση που προσέφερε το Αρχείο Χαρτογραφικής Κληρονομιάς στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Erasmus+ KA2 "Συνεργασία για την καινοτομία και την ανταλλαγή καλών πρακτικών 'Managing the refugee and migrant flows through the development of educational and vocational frames for children and adults' - XENIOS ZEUS". Copyright AXAK.

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ NO1:

Πως να φτιάξω τον χάρτη της τάξης μου!

(για παιδιά νηπιαγωγείου)

Οδηγίες:

1. Ρωτάμε τα παιδιά «τι είναι ένας χάρτης;» Ακούμε τι θα μας πουν και στη συνέχεια απαντούμε «Είναι μια “ζωγραφιά” φτιαγμένη με ακρίβεια που μας δείχνει πώς είναι ο τόπος γύρω μας. Μας βοηθά να βρίσκουμε το δρόμο μας αν καθούμε, να βρούμε ένα μέρος ή να ταξιδέψουμε».

Σημείωση: Είναι καλό να δείξουμε διάφορους χάρτες.

2. Θα φτιάξουμε και μεις έναν χάρτη και συγκεκριμένα τον χάρτη της τάξης μας.

Σημείωση: Οι πρώτοι χάρτες που φτιάχνουν τα παιδιά είναι προτιμότερο να είναι για χώρους οικείους. Σημαντικό είναι επίσης όταν φτιάχνουν τον χάρτη να βρίσκονται στον χώρο αυτό, ώστε να μπορούν να τον παρατηρούν. Για το λόγο αυτό σας προτείνουμε να φτιάξετε τον χάρτη της τάξης σας ή του χώρου στον οποίο βρίσκεστε.

3. Παρατηρούμε την τάξη μας. Με τι μοιάζει το σχήμα της; Με τετράγωνο, με παραλληλόγραμμο; ή με κάτι άλλο;

Σημείωση: αν τα παιδιά δε γνωρίζουν τα σχήματα, τους δείχνουμε διάφορα σχήματα και αποφασίζουν συγκρίνοντας και κοιτώντας γύρω τους με ποιο από όλα μοιάζει η τάξη τους.

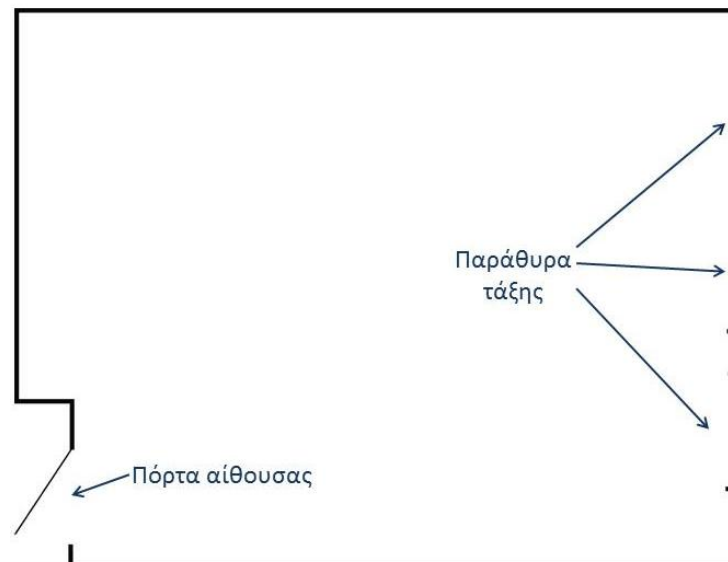

4. Πόσο μεγάλη είναι η τάξη μας; Τη μετρούμε με διάφορους τρόπους: με μέτρο, με βήματα, μετρώντας π.χ. τα πλακάκια ή και με όποιον άλλο τρόπο βολεύει.

Σημείωση: Μετρούμε τις δύο διαστάσεις της τάξης (κατά μήκος και κατά πλάτος).

5. Δίνουμε ένα λευκό χαρτί και σχεδιάζουμε αναλογικά όσα μετρήσαμε. Μπορεί το κάθε παιδί να φτιάξει τον δικό του χάρτη ή να φτιάξουμε έναν μεγαλύτερο όλοι μαζί. Αν θέλουμε να διευκολύνουμε τη διαδικασία σχεδιάζουμε από πριν σε ένα χαρτί ή χαρτόνι το περίγραμμα της τάξης μετρώντας πρόχειρα τις πλευρές και σημειώνοντας στη σωστή θέση τα ανοίγματα (πόρτες και παράθυρα).

Σημείωση: Για την προετοιμασία του περιγράμματος μετράμε την τάξη (ο εκπαιδευτικός). Αν το κάνουμε π.χ. με βήματα και βρούμε ότι η τάξη είναι 12x8 βήματα, μπορούμε στο χαρτί να σχεδιάσουμε την τάξη 12x8 εκατοστά ή πολλαπλασιάζοντας 24x16 εκατοστά ή όπως μας βολεύει για το χαρτί μας.

Ενδεικτικό σχέδιο τάξης για το πρώτο στάδιο κατασκευής του χάρτη (χωρίς τα βέλη και τις λέξεις).

6. Αν έχουμε ετοιμάσει το σχέδιο της τάξης, το δείχνουμε στα παιδιά λέγοντας ότι αυτή είναι η τάξη μας όταν είναι άδεια και την βλέπουμε από ψηλά.
7. Για να καταλάβουν τα παιδιά ότι σε έναν χάρτη τα τρισδιάστατα αντικείμενα μετατρέπονται σε δισδιάστατα και τον τρόπο με τον οποίο γίνεται αυτό, χρησιμοποιούμε ένα κουτί (π.χ. κύβο, κουτί από επιτραπέζιο κλπ). Πώς αυτό μοιάζει από ψηλά; Αν δηλαδή το δω ακριβώς από πάνω; Μετά χρησιμοποιούμε και άλλα αντικείμενα π.χ. μια μολυβοθήκη ή μια μπάλα. Πώς μοιάζουν από ψηλά; Τα τοποθετούμε στο πάτωμα και ζητούμε από τα παιδιά να δουν τα αντικείμενα ακριβώς από πάνω. Ποια είναι η διαφορά όταν το κοιτάμε από αλλού; (βλέπουμε

και τις άλλες πλευρές του και όχι μόνο την επάνω πλευρά). Πώς θα φαινόταν ένα σπίτι ή ένα δέντρο από το αεροπλάνο;

Σημείωση: Βάζουμε τα παιδιά να σταθούν ένα ένα πάνω από το κουτί και να συνειδητοποιήσουν πώς μοιάζει το κουτί αν το κοιτάμε ακριβώς από πάνω και πώς μοιάζει αν δεν είμαστε ακριβώς από πάνω.

8. Αφού τα παιδιά έχουν κατανοήσει το πώς περίπου φαίνονται τα πράγματα όταν τα κοιτάμε από ψηλά ξαναδείχνουμε το σχέδιο της τάξης και τα καλούμε να σκεφτούν τι μπορεί να συμβολίζουν-σημαίνουν τα ανοίγματα.

Σημείωση: Προσπαθούμε να έχουμε το χαρτί παράλληλα με το πάτωμα και τοποθετημένο σωστά, ανάλογα με την τάξη. Δηλαδή όταν βλέπουμε τον χάρτη και π.χ. το παράθυρο είναι στην δεξιά του πλευρά να είναι δεξιά και το πραγματικό παράθυρο στην τάξη (με αυτό τον τρόπο διευκολύνουμε την αναγνώριση).

9. Στη συνέχεια για να συμπληρώσουμε τον χάρτη, ζητούμε από τα παιδιά αφού κοιτάξουν γύρω τους να αποφασίσουν τι πρέπει να περιέχει ο χάρτης της τάξης μας. Ποια είναι τα πιο σημαντικά πράγματα που πρέπει να βάλουμε στον χάρτη; (π.χ. τραπέζια, βιβλιοθήκες, καρέκλες). Πώς αυτά μοιάζουν περίπου, αν τα δούμε από ψηλά;

Σημείωση: Τα παιδιά πρέπει με βοήθεια, να αναγνωρίσουν τα πιο σπουδαία αντικείμενα της τάξης (παρατήρηση, σκέψη και επιλογή). Δεν είναι δυνατόν να τα βάλουμε όλα γιατί κάποια είναι πολύ μικρά, κάποια δεν είναι σημαντικά, κάποια είναι κινητά κ.λ.π. Επίσης αν τα ζωγραφίζαμε όλα θα ήταν πολύ φορτωμένος ο χάρτης και δυσκολοδιάβαστος.

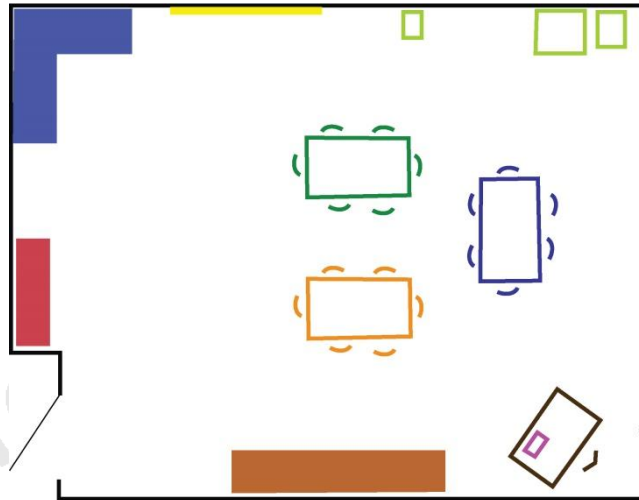
→Γιατί δεν είναι απαραίτητο να βάλουμε π.χ. το κουτί με τα παιχνίδια ή τα τουβλάκια που βρίσκονται στο πάτωμα; (Επειδή μετακινούνται και δεν έχουν σταθερή θέση).

→Θα βάλουμε και τους εαυτούς μας; Μπορούμε είτε να το κάνουμε είτε όχι. Αν ΟΧΙ λέμε ότι εμείς κινούμαστε και αλλάζουμε θέσεις και κάποιες ώρες δεν είμαστε εδώ. Αν ΝΑΙ σημειώνει κάθε παιδί τη θέση του στο χάρτη και τονίζουμε ότι έχουμε φτιάξει τον χάρτη της τάξης αυτή τη στιγμή.

→Μπορεί να χρειαστεί να αναφέρουμε ότι για να «βάλουμε» ένα αντικείμενο στον χάρτη χρησιμοποιούμε ένα σύμβολο, κάτι δηλαδή που του μοιάζει.

10. Σχεδιάζουν όλοι τον χάρτη τους ή αν ο χάρτης είναι ένας, το κάθε παιδί ζωγραφίζει ή χρωματίζει κάτι.

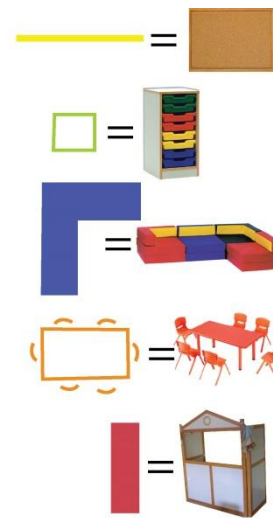
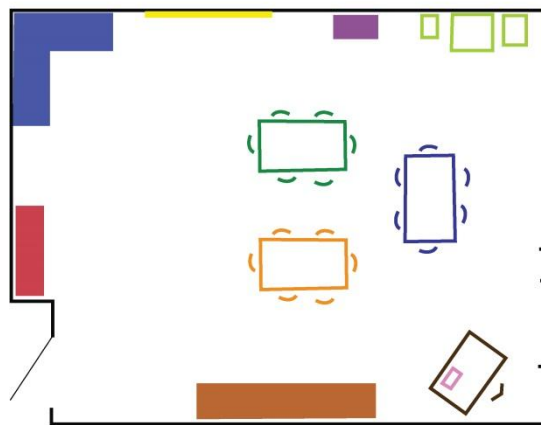
Σημείωση: Καλό είναι τα αντικείμενα που βάλουμε στον χάρτη να έχουν ίδιο χρώμα με τα πραγματικά για να μπορούν να τα αναγνωρίσουν ευκολότερα και να συνδέσουν τον χάρτη με αυτό που βλέπουν γύρω τους.

Ενδεικτικός χάρτης της τάξης με τα βασικά αντικείμενα που διαλέξαμε να βάλουμε στο χάρτη

11. Αν υπάρχει χρόνος και τα παιδιά δεν δυσκολεύονται, εξηγούμε στην άκρη του χάρτη τι είναι όλα αυτά που σχεδιάσαμε (το πρώτο μας υπόμνημα). Εξηγούμε ότι με το υπόμνημα μπορεί να καταλάβει κάποιος τι έχουμε βάλει επάνω στον χάρτη μας ακόμα και όταν δεν έχει έρθει ποτέ του στην τάξη μας.

Η τάξη μου

Ενδεικτικός χάρτης της τάξης με υπόμνημα, επεξήγηση δηλαδή των συμβόλων που χρησιμοποιήσαμε

12. Μπορούμε να προσθέσουμε τον τίτλο «Η τάξη μας...», γραφική κλίμακα και το σύμβολο του Βορρά.

Σημείωση: Ενδείκνυται για μεγαλύτερες ηλικίες. Μπορούμε να βρούμε τη θέση του Βορρά είτε με μια πυξίδα, είτε παρατηρώντας από πού ανατέλει και πού δύει ο ήλιος.

13. Όταν ο χάρτης είναι έτοιμος ρωτάμε: γιατί ο χάρτης αυτός εκτός από όμορφος είναι και χρήσιμος; Αφήνουμε τα παιδιά να απαντήσουν. Θέλουμε να ακούσουμε: «Γιατί μπορούμε να δείξουμε σε κάποιον πώς είναι η τάξη μας», «Για να θυμόμαστε για πάντα πώς ήταν η τάξη αυτή τη χρονιά», «Γιατί μπορούμε να τον χρησιμοποιήσουμε για να βρούμε κάτι». Μπορούμε να τελειώσουμε λέγοντας: «Επίσης γιατί μπορεί να σας δείξω στο χάρτη αυτόν σε ποιο σημείο έχω κρύψει έναν θησαυρό». Στη συνέχεια βάζουμε ένα αστεράκι πάνω στον χάρτη στο σημείο που έχουμε κρύψει τον θησαυρό (πχ. κάποιο παιχνίδι, γλυκό ή έκπληξη) και αφήνουμε τα παιδιά να τον βρουν ως μια επιβράβευση για την κατασκευή του πρώτου τους χάρτη!
14. Αντίστοιχος χάρτης μπορεί να γίνει και από μεγαλύτερα παιδιά, για την αυλή, το σπίτι, το σχολείο, το κέντρο φιλοξενίας κλπ.

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Νο2:

«Ο χάρτης της καρδιάς μου»

Οδηγίες

Βήμα 1: Μιλάμε για την αγάπη!

Βήμα 2: Απευθύνουμε τις ερωτήσεις: «Τι έχεις μέσα στην καρδιά σου;», «Τι αγαπάς περισσότερο;»

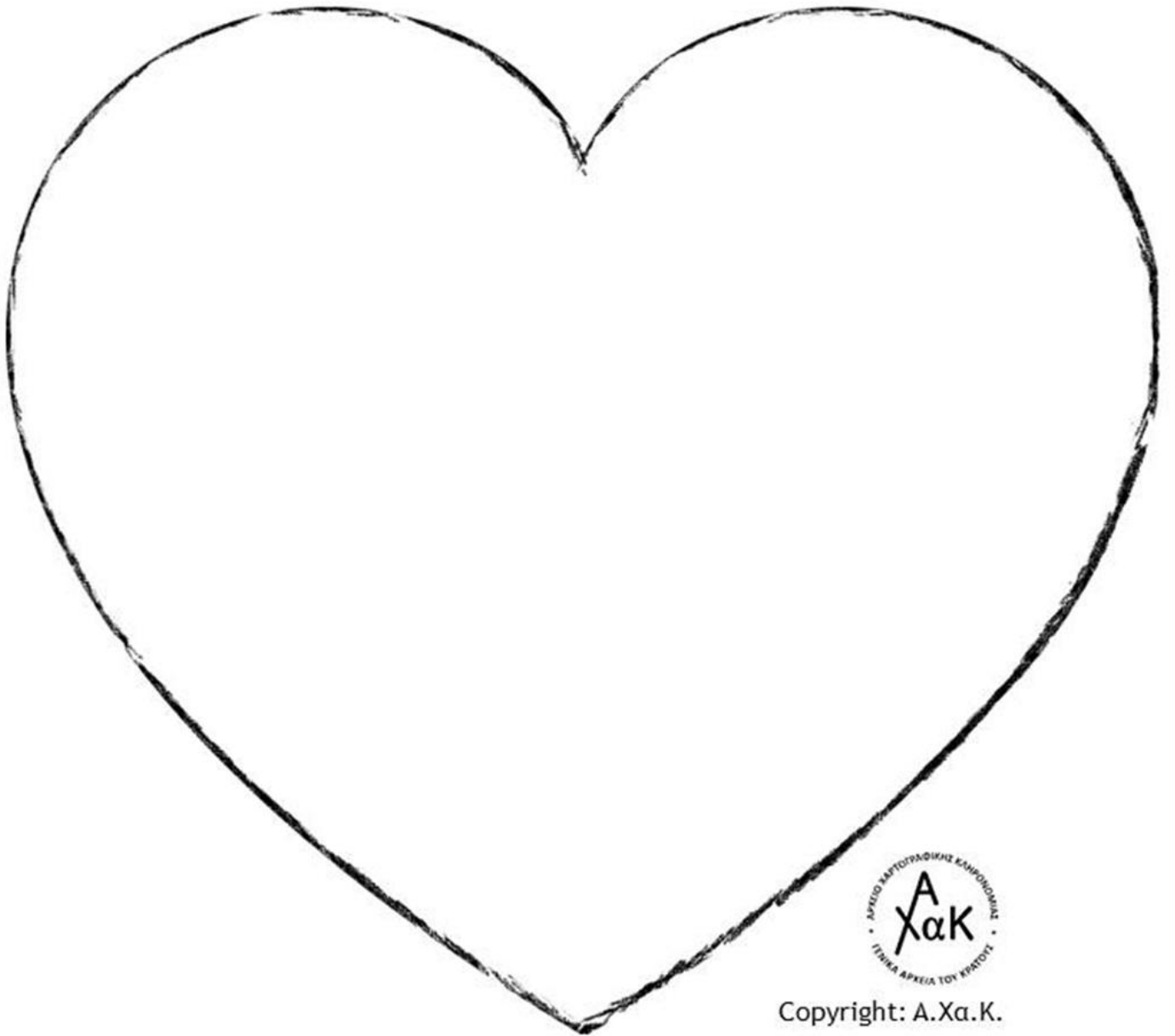
Βήμα 3: Στα μεγαλύτερα παιδιά δίνουμε μολύβι και χαρτί και τους ζητούμε να φτιάξουν μια λίστα με όσα αγαπούν πολύ (πρόσωπα, πράγματα, δραστηριότητες, παιχνίδια, τόπους κλπ). Παροτρύνουμε τα παιδιά του νηπιαγωγείου να σκεφτούν όσα αγαπούν, συζητάμε και δίνουμε ιδέες αν χρειάζεται.

Βήμα 4: Στη συνέχεια ζητούμε να γράψουν, να σχεδιάσουν και να ζωγραφίσουν μέσα σε μια καρδιά όσα σημείωσαν στη λίστα. Τα νήπια ζωγραφίζουν όσα σκέφτηκαν και αν εμείς κρίνουμε απαραίτητο συμπληρώνουμε τις λέξεις που αναφέρει το παιδί, ώστε να είναι κατανοητός ο χάρτης της καρδιάς τους. Αν κάτι το αγαπάμε παρα πολύ, μπορεί να είναι μεγαλύτερο ή να πιάνει περισσότερο χώρο μέσα στην καρδιά.

Σημείωση: Είναι σημαντικό να ενθαρρύνουμε τα παιδιά να σκεφτούν και άλλα μικρά καθημερινά πράγματα ή συνήθειες που αγαπούν, εκτός από αυτά που θα τους έρθουν πρώτα στο μυαλό.

Σκοπός του παιχνιδιού είναι να παρακινηθεί η έκφραση συναισθημάτων και προτιμήσεων. Η καρδιά συμβολίζεται «ως τόπος» και αυτά που περιέχει επιλέγονται και απεικονίζονται ανάλογα με τη σημασία τους (επιλογή, σύμβολα, κλίμακα).

Ο χάρτης της καρδιάς μου!

Copyright: Α.Χα.Κ.

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ Νο3:

«Ταξιδεύοντας στον κόσμο!»

Οδηγίες

1. Με τη βοήθεια ενός παγκόσμιου χάρτη ή μιας υδρόγειας σφαίρας μιλάμε στους μαθητές για τη Γη, τις ηπείρους και τους ωκεανούς.

Σημείωση: στα νήπια δίνουμε τις ηπείρους (κομμένες ξεχωριστά η κάθε μία) και τους ζητάμε να τις τοποθετήσουν σωστά βλέποντας τον χάρτη. Επαναλαμβάνουμε τα ονόματα των ηπείρων και των ωκεανών. Από τα μεγαλύτερα παιδιά ζητούμε να αναγνωρίσουν τις ηπείρους και να χρωματίσουν έναν παγκόσμιο χάρτη.

2. Συνδέουμε κάθε ήπειρο με κάποιο χαρακτηριστικό της στοιχείο (π.χ. ζώο, αξιοθέατο, φυσικό χαρακτηριστικό κλπ). Με τον τρόπο αυτό οι μαθητές μαθαίνουν γεωγραφία, αναπτύσσουν το λεξιλόγιο και εμπλουτίζουν τις γνώσεις τους.

Σημείωση: Η ίδια άσκηση μπορεί να γίνει π.χ. για τις χώρες της Ευρώπης. Ανάλογα με την ηλικία και τα ενδιαφέροντα των μαθητών γίνεται η επιλογή του υλικού που θα παρουσιαστεί (αθλητές, συγγραφείς, προσωπικότητες, τραγούδια, φαγητά, ήθη και έθιμα, παραγωγή προϊόντων, μεγαλύτερο ποτάμι, ψηλότερο βουνό κλπ)

3. Ο κάθε μαθητής μπορεί να διαλέξει μια χώρα που θέλει να επισκεφτεί ή την χώρα του, να αντιγράψει το περίγραμμά της από έναν χάρτη και να την παρουσιάσει στους υπόλοιπους.

Σημείωση: Παράλληλα, αν το επιθυμούν, τους ενθαρρύνουμε να μας πουν ιστορίες για τη χώρα που διάλεξαν, τον τρόπο ζωής, τους ανθρώπους κλπ.

4. Για διασκέδαση και αφομοίωση των γεωγραφικών γνώσεων, αφού ολοκληρωθούν τα παραπάνω γεωγραφικά παιχνίδια, μπορεί μια ομάδα μαθητών να επιλέξουν «μυστικά» μια χώρα και οι υπόλοιποι με ερωτήσεις ή με στοιχεία που θα τους δίνονται σταδιακά, να προσπαθήσουν να την βρουν.